

sak 13/1969

Høringsnotat fra Tjøme kommunale foreldreutvalg om lovfesting av medvirkningsordning for ungdom

Dette svaret er fra Tjøme kommunale foreldreutvalg. Vi har i lang tid vært aktive pådrivere for at kommunen skal sørge for reell medvirkning av barn og unge. Gjennom dette har vi sammen med kommunen fått til noen vellykkede prosesser ved å etablere et samarbeid mellom foreldreutvalg, barnerepresentant og kommunen. Våre erfaringer mener vi er viktige innspill til departementet og kan være et godt utgangspunkt for en lovfesting av medvirkningsretten til barn og unge.

Hvordan medvirker barn og unge i Tjøme kommune

1. Ingen reell medvirkning ved offentlige høringer – de er dårlig egnet for barn og unge

Tradisjonelt har høringsuttalelser blitt brukt når kommunen skal ha innspill fra barn, unge og andre innbyggere. Kommunen har ikke hatt rutiner for å sikre eller ivareta at barn og unge blir involvert i kommunale saker, utenom eventuelle høringer som kunngjøres i aviser. De færreste barn leser slik kunngjøringer. Før disse prosessene kjenner vi ikke til at kommunen har kontaktet barna/ungdommen direkte.

Foreldreutvalgene har gjort kommuneadministrasjonen og politikerne oppmerksomme på at vi mener høringsuttalelser er lite egnet for barn og unge. Det er også de færreste barn eller ungdom som vet hvordan de skal skrive et høringsbrev. Det krever i tilfelle veiledning fra voksne.

Foreldreutvalgene har også gjort oppmerksom på at det er viktig med god og forståelig informasjon, og at involverings- eller medvirkningsprosesser ofte bør starte så tidlig som mulig i en sak. Når en sak sendes på høring er det ofte en forventning om at den er godt utredet og vi har stilt et kritisk spørsmål til at barn og unge først kommer med så sent i en prosess.

Vi har påpekt at det er viktig for lokalmiljøet at barn og unge får en opplevelse av å bli hørt. (Hvis vi skal ta vare på de eldre, må vi satse på de unge). Kommunen kan også få et bedre beslutningsgrunnlag tidligere i en sak. Da unngår vi problematikken om at politikere og administrasjonen planlegger fremtiden for våre barn med utgangspunkt i egne erfaringer og egne forestillinger om hva de tror morgendagens barn mener- det ser vi ofte kan slå feil ut. Den erfaringen deler nok mange foreldre.

2. Liten eller ingen medvirkning gjennom ungdomsrådet

Vårt ungdomsråd har representanter fra ungdomsskolen og videregående. Det står i kommuneplanens planprosess at ungdomsrådet skal involveres i kommunale prosesser. Denne rutinen kan vi ikke se har blitt fulgt hittil i kommuneplanarbeidet. Vi ser dessverre at reell medvirkning for barn og unge fungerer dårlig gjennom ungdomsrådet. Dette kan kanskje skyldes manglende rutiner fra kommunen og manglende tilrettelegging i form av informasjon og organisering av medvirkningsprosesser.

Tjøme foreldreutvalg ser at ungdomsrådet er travle, dyktige, initiativrike og engasjert ungdom. De har blant annet arrangert konkurransen "tjømetalenter".

For at ungdomsrådet skal involveres, må informasjon være forståelig for mottaker (ungdomsrådet), det må være møter som er godt organisert for reell involvering. Vi har erfart forsøk på involveringsmøter hvor vi opplever å være på voksenmøter som de voksne ikke en gang skjønner noe av..

Medvirkning forutsetter planlegging ved blant annet å sette av tid. Tid til å delta på møter, og tid nok til at råd/utvalg kan innhente meninger og synspunkter fra dem de representerer. Vi mener at en eventuell satsing på ungdomsråd vil kreve en styrt prosess tilsvarende det vi har vist til at vi prøver å få til når vi har brukt elevrådene.

3. Vellykket medvirkning ved å etablere samarbeid mellom skolenes utvalg og kommunen

For å få til reell medvirkning fra barn og unge, har foreldreutvalgene i et par saker, vært med på å etablere et direkte samarbeid mellom kommunen og skolen. Vi har benyttet oss av elevrådene på de offentlige skolene. Vi har også forsøkt å nå barn som går på privatskole. Barnehagene er også med via foreldreutvalg/foreldreråd. Gjennom denne enkle prosessen får vi engasjert direkte så godt som alle barn og unge i kommunen.

Skolen har vært svært positive til at barna blir tatt på alvor ved å få medvirke i lokale prosesser. Skolen ser også læringseffekten i forhold til det å være deltager i lokale kommunale prosesser.

3.1 Kulturplanen

Involveringsprosessen med kommunedelplanen (kulturplanen) var svært vellykket.

Foreldreutvalgene samarbeidet med kommunen ved kultursjefen og biblioteksjefen.

Foreldreutvalgene samarbeidet med skolen ved rektor og elevrådslærer.

Kommunen ble med til skolene og informerte elevrådene om hva en kulturplan er, hvorfor det er viktig å høre hva barn og unge mener og hvilken viktig oppgave elevrepresentantene har.

Elevrådsrepresentantene fikk med seg konkrete spørsmål som de arbeidet med sammen med hvert sitt trinn.

Foreldreutvalgene oppsummerte arbeidet og sendte innspillene til kommunen.

Kultursjefen har også vært på besøk etterpå og informert elevene om resultatene (hva blir det noe av, hva blir det ikke noe av, hvorfor blir det slik, hva er prosessen videre).

3.2 Kommuneplanens arealdel

Vi er i gang med en ny involveringsprosess nå i november 2013. Det er rullering av kommuneplanen og kommunens arealdel skal sendes på høring rett over nyttår. I arealplanene ligger det et forslag om å legge ut store deler av skogområdene rundt skolen og barnehagen til boliger. I den forbindelse ønsker kommunen å registrere hva barn bruker uteområdene til og hvilke områder de bruker.

Vi har avtalt å bruke elevrådene på samme måte som sist. Barnehagene vil også bli invitert med. Kommuneplanleggeren vil møte alle elevene og de ansatte og informere dem om prosessen og hva de ønsker at barn og unge skal gjøre. Kommunen samarbeider med kommunens barnerepresentant og skolen v/elevrådslærer og foreldreutvalg om praktisk gjennomføring. Kommunens barnerepresentant er også knyttet til ungdomsrådet som voksenlederen av ungdomsrådet.

Tjøme kommunale foreldreutvalgs tanker om hva en lovfestet medvirkningsordning bør inneholde

Tjøme kommunale foreldreutvalg forslår at medvirkningsordning for barn og unge etableres ved at eksisterende utvalg tas i bruk. Vi foreslår en aktiv bruk av elevråd.

Lovfesting kan for eksempel skje ved å tydeliggjøre en kobling mellom kommuneloven og opplæringsloven.

Kommunelovens formål er å **legge forholdene til rette for et funksjonsdyktig kommunalt og fylkeskommunalt folkestyre (fremme demokratiet)**, og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale og fylkeskommunale fellesinteresser innenfor rammen av det nasjonale fellesskap og med sikte på en bærekraftig utvikling.

Opplæringsloven har som formål at **opplæringen skal fremme demokrati**, likestilling og vitenskapelig tenkemåte. Elevene skal utvikle kunnskap, egenskaper og holdninger for å kunne mestre livet sitt og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.

En lovfestet medvirkningsordning bør få frem at eier av en sak

- ♦ har ansvar for å informere og involvere de det gjelder!
- ♦ skal sørge for å gi god og forståelig informasjon- jfr. Statens kommunikasjonspolitikk (klart språk i staten) og informasjon er tilgjengelig i de kommunikasjonskanaler mottaker er - regjeringens digitaliseringsprogram
- ♦ skal sørge for god organisering tilpasset de som skal involveres og tilpasset den enkelte sak

Vi ser at de nødvendige medvirkningskanaler allerede er på plass gjennom elevråd, skolemiljøutvalg, foreldreutvalg og samarbeidsutvalg. I samarbeidsutvalget sitter også koblingen til politikerne ved at en politiker er medlem.

En god kommunikasjon og et samarbeid mellom de forskjellige utvalgene kunne sikre at saker fra barn og unge blir «løftet» videre i systemet og opp til kommunen ved at saker som elever er opptatt av blir videreformidlet i systemet og om nødvendig tas opp av politikerne eller i administrasjonen. Kommunen kan enkelt ta saker til høring gjennom direkte involvering av FAU og elevråd.

Foreldreutvalget ser mange positive effekter og ringvirkninger som reell involvering gir. Det gagnar barna våre, skolen og kommunen. Kommunen får et bedre beslutningsgrunnlag når de faktisk vet hva brukerne gjør eller hva de mener. Lokalmiljøet har godt av å få informasjon og få lov å gi innspill i prosess før forslag blir laget ferdig.

Elevene får god forståelse for demokratiske prosesser gjennom skolen ved selv å bli involvert.

Eleven får delta i prosesser i skoletiden og behøver ikke bruke av egen fritid for å medvirke.

Man når mange flere barn og unge gjennom elevrådene - også de minste barna.

Medvirkningen fremmer gode demokratiske prosesser. Når barn og unge opplever å bli sett og blir tatt på alvor, ser de at det nytter å engasjere seg.

Informasjon og medvirkning skaper tillit i lokalbefolkningen.

Til slutt noen praktiske forslag vi mener er viktige for å sikre reell medvirkning

- ◆ Kommunen og skolen har felles rutiner for å sikre involvering og medvirkning fra barn og unge
- ◆ Kommunen og skolen etablerer faste planleggingsmøter 1-2 ganger i året
- ◆ Kommunen og skolen vurderer hvilke saker som gjelder barn og unge og i hvilke saker medvirkning skal skje ved hjelp av elevrådene.
- ◆ Skolen og kommunen trenger tid for planlegge, bestemme omfang og praktisk gjennomføring.
- ◆ Informasjon må gis direkte og i informasjonskanaler som treffer barn og unge (bruk skolen/elevrådene)
- ◆ Etablering av felles årshjul for utvalgsmøter (skolens utvalg og kommunens utvalg) slik at relevant informasjon kommer til rett utvalg til rett tid.

Vi håper våre erfaringer og synspunkter blir tatt med i det videre arbeidet. Ta gjerne kontakt hvis dere ønsker mer informasjon eller har noen spørsmål.

Vennlig hilsen

Tjøme kommunale foreldreutvalg
v/leder Christine Gilboe-Caspersen

